

ZÁKLADNÍ ŠKOLA ČESKÝ KRUMLOV

Za Nádražím 222, 381 01 Český Krumlov

ABSOLVENTSKÁ PRÁCE

PŮVODNÍ DOMORODÉ OBYVATELSTVO SEVERNÍ AMERIKY

Autor práce: Dominika Pokobová, IX. C
Konzultant: Mgr. Radim Novotný
Školní rok: 2012–2013

©2010 Základní škola Český Krumlov, Za Nádražím 222

info@zsnadrazi.cz

Obsah

ÚVOD	3
1. AMERIKA – ZÁKLADNÍ INFORMACE	3
1.1. HISTORIE AMERIKY	3
1.2. KOLONIZACE AMERIKY	4
2. INDIÁNI – ZÁKLADNÍ INFORMACE	5
2.1. RITUÁLY	6
2.2. ZVYKY	6
2.3. ČEROKÍOVÉ	7
3. ŽIVOT INDIÁNŮ DNES	8
ANOTACE	9
LITERATURA	10
PŘÍLOHY	11

Úvod

Z velkého výběru témat jsem si vybrala původní domorodé obyvatelstvo Severní Ameriky. Téma mě zaujalo z mnoha důvodů. Prvním důvodem byla Amerika. Amerika je druhým největším kontinentem a já o ní skoro nic nevím. Druhým důvodem byli obyvatelé. Chci se dozvědět více o indiánech, jejich historii, životě a rituálech. Toto téma mi přijde velmi zajímavé a také se týká zeměpisu, který mám ráda a baví mě.

1. Amerika – základní informace

Amerika je po Asii druhým největším kontinentem. Amerika se dělí na Severní, Střední a Jižní Ameriku. Amerika leží na západní polokouli. Na severu Ameriky se nachází Severní ledový oceán, na východě Atlantský oceán a na západě Tichý oceán. Největší hora Severní Ameriky je Mount McKinley. V Severní Americe se nachází pohoří zvané Kordillery a v Jižní Americe pohoří Andy, jsou to nejdelší hřebeny na světě, které leží na západním pobřeží Ameriky. Amerika má také plno významných řek, jako je například Amazonka a Mississippi. Amazonka je nejdelší řeka na Zemi, zato Mississippi je největší řeka Severní Ameriky a jedna z největších řek na světě. Severní Amerika je také známá svými velkými jezery, nejznámější je Hořejší jezero, které je největší a nejhlubší v Severní Americe. Americké vodopády neboli Niagarské vodopády představovaly posvátné vody, které uctívali první obyvatelé amerického kontinentu, což jsou indiáni. V Americe jsou všechna podnebná pásma díky tvaru kontinentu.

1.1. Historie Ameriky

KRYŠTOF KOLUMBUS (1451–1506) se v roce 1492 vydal ve službách španělského krále na objevitelskou výpravu, jejímž cílem bylo nalézt cestu do Indie západním

směrem. Na podzim roku 1492 přistály tři Kolumbovy lodě u ostrova San Salvador. Kolumbus byl přesvědčen, že dosáhl břehů Indie, místní obyvatelé proto začal nazývat indiány. Dokonce svého života netušil, že objevil nový kontinent, později nazvaný Amerika. Přestože je Kolumbus dodnes považován za objevitele Ameriky, je prokázáno, že lodě Vikingů dosáhly amerických břehů již pět století před Kolumbem. Nově nalezenému světadílu se říkalo Nový svět. Dnešní název Amerika je odvozen od italského obchodníka a mořeplavce Ameriga Vespucciho, protože roku 1499–1502 podnikl dvě plavby podél východního pobřeží Jižní Ameriky. Geograf M. Waldseemüller nazval Jižní Ameriku po Vespucciho křestním jménem.

1.2. Kolonizace Ameriky

Indiáni si zpočátku mysleli, že přicházející běloši jsou nadpřirozené bytosti, bohové nebo jejich vyslanci. Mnoho bělochů však mělo k indiánům opačný vztah. Tvrdili, že indiáni nejsou lidé. Kolonizace Severní Ameriky probíhala od 16. století až do obsazení posledních míst, které patřily domorodým obyvatelům (indiánům) v 19. století. V kolonizaci Severní Ameriky se účastnili Španělé, Angličané, Francouzi, Nizozemci a také Švédové a Rusové. Ne všichni kolonisté ale byli s původními obyvateli Severní Ameriky zadobře jako Švédové. Indiáni zprvu příchozí Evropany vítali, ale už od první návštěvy přinesli Evropané mezi indiány infekční choroby, proti kterým indiáni neměli imunitu, a proto umírali. V 18.–19. století byli indiáni vytlačováni ze svých území, docházelo k mnoha konfliktům. V nich indiáni dosáhli několika vítězství, známý je masakr v bitvě u řeky Little Big Horn. V dalších konfliktech ale většinou vítězili kolonizátoři a populace indiánů se značně zmenšila. Indiáni se stěhovali stále hlouběji do vnitrozemí, některé kmeny zcela zanikaly, jiné se uchýlily do rezervací. Po americké občanské válce (1865), byly založeny speciální školy pro indiány, kde se učili čtení, psaní a počítání v angličtině. Na školách nutili indiány ke křesťanství a indiánské děti, které prošly touto výchovou, už neznaly indiánské zvyky a zapomněly svůj původní jazyk. Indiáni,

kterí se nepřizpůsobili, byli většinou beztrestně vyvražďováni, neboť právně nebyli občany Spojených států amerických a za jejich vraždu nikomu trest nehrozil. Až v roce 1924 podepsal americký prezident „Zákon o indiánském občanství,“ který zaručoval indiánům plnoprávné občanství. Přesto to byli indiáni, kdo se musel přizpůsobovat. Na jejich indiánských územích si Američané budovali své statky a pole, zatímco indiáni byli zatlačováni hlouběji do vnitrozemí, kde jim byly zřizovány rezervace.

2. Indiáni – základní informace

Indiáni jsou původní obyvatelé amerického kontinentu. Indiáni pocházejí ze Sibíře a do Ameriky přišli přes Beringův průliv před 12–13 tisíci lety už v době ledové. V životě indiánů hrálo velikou roli náboženství. Obyvatelé věřili v přírodní síly. I obřady měly v životě indiánů své místo. Ženy se staraly o rodinu, bydlení a oděvy, zato muži o jídlo. Indiáni měli jako zdroj obživy bizony, které lovili. Typické obydlí indiánů byl kožený stan jménem Tee-pee. Byli to válečníci, kteří byli vždy hrdí na svou kulturu.

V Americe jsou tři základní říše:

- Kečuové neboli Inkové, kteří se nacházejí v Severní Americe.
- Mayové, kteří sousedili s Inky.
- Aztékové, kteří byli největší a nacházejí se na pobřeží Jižní Ameriky.

Na území od východu k západu jsou indiáni lesů a velkých jezer, což jsou tzv. lesní indiáni. Byli to první indiáni, se kterými se setkali Evropané. S lesními indiány sousedilo na jihovýchodě tzv. pět kmenů: Kríkové, Čerokiové, Čoktové, Seminolové a Čikasové. Živili se zemědělstvím a jejich vesnice se značně podobaly bělošským, ale také proto, že k těžkým pracím používali válečné zajatce - otroky. Prerijní indiáni byli kočovnými lovci a ovládali dokonale jízdu na koni. Často mezi sebou bojovali

a toho využívali běloši, kteří Indiány zatlačovali do nehostinných míst.

V pohraničních oblastech USA a Mexiku na tzv. jihu západě, žily usedlé zemědělské kmeny. Daleký sever, to bylo území polárních lovců a rybářů, jak indiánských, tak eskymáckých. Evropané Indiánům cíleně zabíjeli hlavní zdroj potravy, což jsou bizoni. Indiáni umírali hlady a zimou. Zbyla pro ně jen území určená vládou USA, což jsou rezervace. Do rezervací nikdo nechtěl, protože to většinou byly polopouště bez vody a bez možnosti cokoliv pěstovat nebo chovat.

2.1. Rituály

- Potní chýše – je důležitý obřad, při kterém se daná osoba očistí od všeho zla.
- Dýmka – dým stoupající z dýmky se používá při každém obřadu, donese naše slova až ke stvořiteli.
- Zvuk bubnu – při obřadech představuje život a zpívají se posvátné písně.
- Hra na flétnu – používá se k duchovnímu spojení se stvořitelem nebo k vyjádření citů muže k ženě.
- Brave Dance – je náboženský rituál, v němž je vysílána prosba k duchu ochránci. Rituál se většinou konal před válkou, aby duch ochránil bojovníky a zajistil jim úspěch v boji.

2.2. Zvyky

Suchý tabák děkovali jím za dary, které dostávali. Rozmísťovali ho okolo stromů a keřů, z nichž získávali léčivé látky. Za dobré počasí a sklizeň dávali do vody špetku tabáku.

Totemové sloupy sloužili jako erby. Indiáni je vyřezávali a vztyčovali na památku důležitých událostí (pojmenování dítěte, dostavba nového domu, smrt náčelníka). Do totemových sloupů se také ukládají ostatky zemřelých.

Lapače snů slouží k pokojnému spaní. Když dítě špatně spalo, vyrobil se mu lapač snů. Zlé sny se prý zachytí do pavučiny a první ranní paprsek slunce je spálí. Dobré sny sklouznou po pírku do duše spícího.

Kouřová znamení jsou jednou z možností, jak se dorozumět na velké vzdálenosti. Zapálila se vlhká tráva, která vydávala hustý kouř. Pak se na oheň položila deka, která kouř ztlumila a po chvíli byla odstraněna. Tímto způsobem vznikl hustý oblak kouře. Tento postup se několikrát opakoval.

Manitu jsou různé přírodní síly. Vyskytují se všude v přírodě, ve snech, mohou léčit a propůjčovat schopnosti. Vůči lidem jsou spíše neutrální, mohou jim prospívat i škodit. Těm, kdo jim prokazují úctu, však mohou velmi pomoci.

Kitchi-Manitou (kiči) je nejvyšší božstvo, které stojí nad všemi ostatními duchovními bytostmi.

2.3. Čerokiové

Čerokiové jsou obyvatelé indiánského kmene Severní Ameriky. Podařilo se jim vybudovat rozvinutou společnost, bohaté tradice, vlastní písmo a tudíž jedinečnou kulturu. Významnou každoroční událostí byly Slavnosti ohně, které označovali konec starého roku a začátek nového. Celou jejich kulturu velmi ovlivnil příchod bílého obyvatelstva. První přistěhovalci nebyli nepřátelští, protože jich bylo méně a teprve se aklimatizovali. Zakládali ranče s respektem k indiánům. Po delší době velmi rapidně vzrostl počet bílých, a tím i zvyšování potřeby půdy. Nakonec na indiány nebrali žádné ohledy a sebrali jim skoro všechnu půdu. Indiáni ale potřebovali zvěř a možnost volného pohybu po krajině. Bílý přistěhovalci nerespektovali indiánský způsob života, proto chtěli Indiáni dohodnout určité hranice. Stále narůstali počty přistěhovalců, a tudíž dohodu neustále porušovali. Za takových podmínek indiánské kmeny musely zakročit. Začali indiánské války, které

byly kruté a bezcitné. Na jedné straně bylo původní obyvatelstvo, které bojovalo o přežití, a na druhé straně byli bílý přistěhovalci, kteří indiány považovali za méněcenné a tak se k nim i chovali. Dnes Čerokíové žijí v rezervacích nebo zemřeli.

3. Život indiánů dnes

Dnes se indiáni soudí s vládou USA o svá práva. Někteří se stali Američany a jiní jsou na území indiánských rezervací. V USA existuje přibližně 310 indiánských rezervací, jednou z nich je Pine Ridge. Pro indiány je zabezpečeno bezplatné školství, lékařská péče, a nejrůznější formy sociální a finanční výpomoci. Většina indiánů žijících v rezervacích je chudá. Zemědělství je neuživí a kromě příjmů, souvisejících s přítomností turistů, mnoho jiných příležitostí k výdělku nemají. Indiáni zde nemají ani vyhovující obydlí. Podmínky v rezervaci vedou k častým sebevraždám. Je zde 80% nezaměstnanosti, alkoholismus, drogy, gangy, několikanásobně větší úmrtnost novorozenců a dětí, sebevraždy mladých. Katastrofální zdravotní stav, průměrný věk je 44 let, což je nejnižší na světě. Indiáni ale věří, že jim prezident Obama pomůže. I přes to všechno utrpení co si prožily, indiánské kmeny stále žijí a snaží se o obnovu. V současné době indiánů žije více jak 2 miliony, ale i přesto je život indiánů velmi bídný a problémový. Proto je nutné, aby se tomu problému americká i světová veřejnost více věnovala, než doposud. Myslím si, že indiáni mají určitě právo na svůj svobodný život. Nechápu, že se tento problém nevyřešil už dříve. Stále žijí chudý a problémový život, který si nezaslouží.

Anotace

Téma Původní domorodé obyvatelstvo Severní Ameriky se mi zpracovávalo celkem dobře. Mým cílem bylo dozvědět se více o indiánech, jejich zvycích a rituálech, a to se také stalo. Myslím si, že indiáni měli a mají velmi těžký život. Jsem ráda, že jsem si toto téma vybrala, protože mě zaujalo, co všechno si indiáni prožili, ale stále si stojí za svojí kulturou a tradicemi.

Literatura

Indiánská historie. [online]. 2013, 20. 5. 2013 [cit. 2013-05-20]. Dostupné z:

<http://www.8kavalerie.cz/Indianska-Historie.html>

HOFMANN, Ondřej. Američtí indiáni. [online]. 26. 08. 2002 [cit. 2013-05-21].

Dostupné z: <http://www.vyuka.kvalitne.cz/view.php?cisloclanku=2002082602>

Původní obyvatelé Severní Ameriky. [online]. [cit. 2013-05-21]. Dostupné z:

<http://oko.yin.cz/31/puvodni-obyvatele-severni-ameriky/>

Indiáni Jižní a Střední Ameriky. [online]. [cit. 2013-05-21]. Dostupné z:

<http://www.energytalisman.eu/cz/americti-indiani-pocty-domorodcu-obyvatel-ameriky-americky-ch-indianu-kolonizace-rezervace-genocida.html>

Někteří Indiáni v USA stále trpí, jiný vlastní kasína. [online]. 12. 01. 2010 [cit. 2013-

05-21]. Dostupné z: <http://www.denikreferendum.cz/clanek/1040-nekteri-indiani-v-usa-stale-trpi-jini-vlastni-kasina>

Kolonizace Severní Ameriky. [online]. [cit. 2013-05-21]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kolonizace_Severn%C3%AD_Ameriky

MOHYKÁNI. [online]. 10. 08. 2010 [cit. 2013-05-21]. Dostupné z:

<http://www.tonislav.wbs.cz/Zvyky-a-ritualy.html>

OBERMANN, Alois, Václav HRALA, Drahomíra CHROBOKOVÁ a Václav KAŠPAR. *Amerika*. Praha: Albatros, 1985. ISBN 424310015722.

Přílohy

Příloha 1

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3e/Colonizationoftheamericas->

[blank.png](#)

Příloha 2

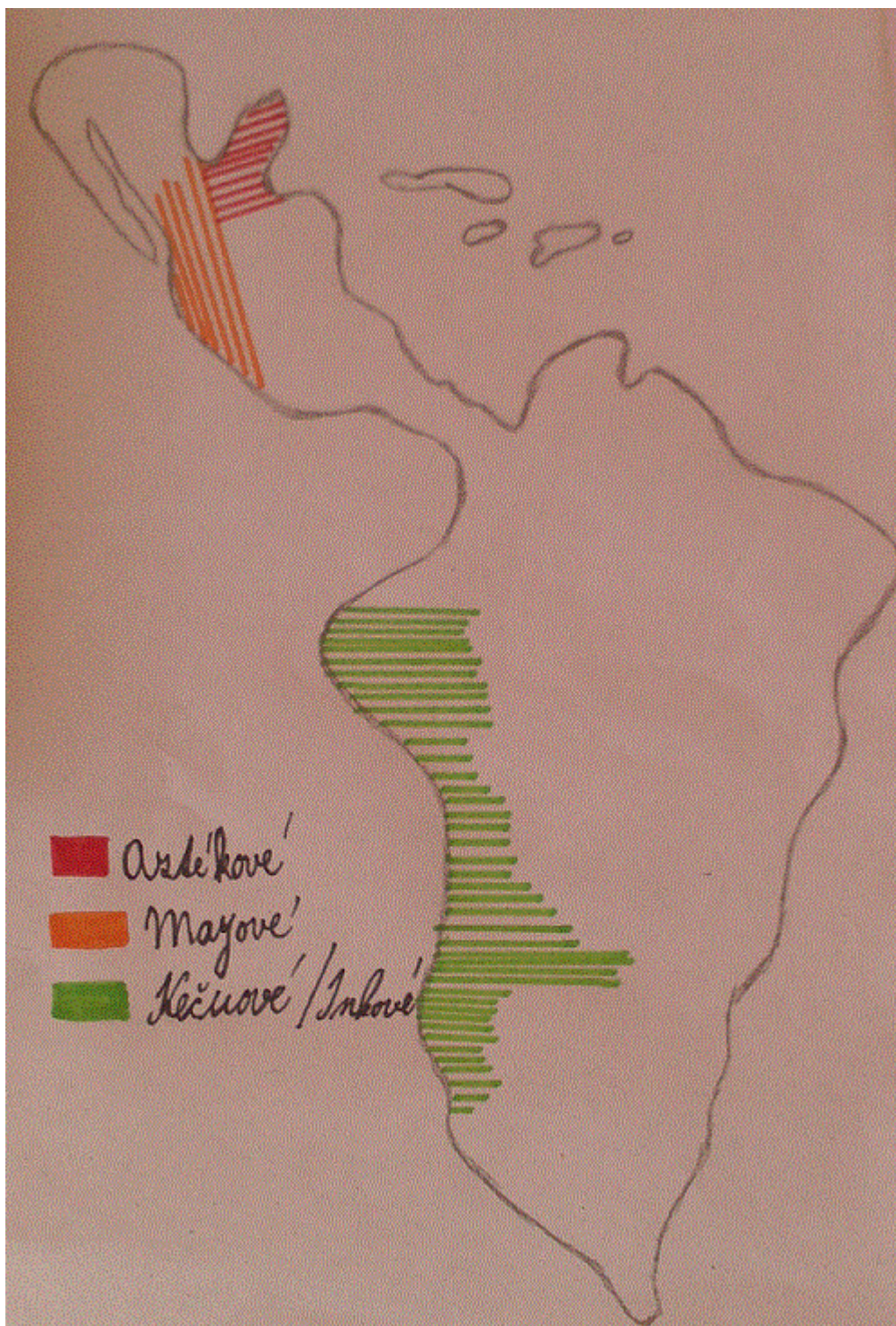

[http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/4c/Edward S. Curtis C
ollection People 013.jpg/419px-](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/4c/Edward_S._Curtis_Collection_People_013.jpg/419px-)

[Edward S. Curtis Collection People 013.jpg](#)

Příloha 3

Vlastní foto

Příloha 4

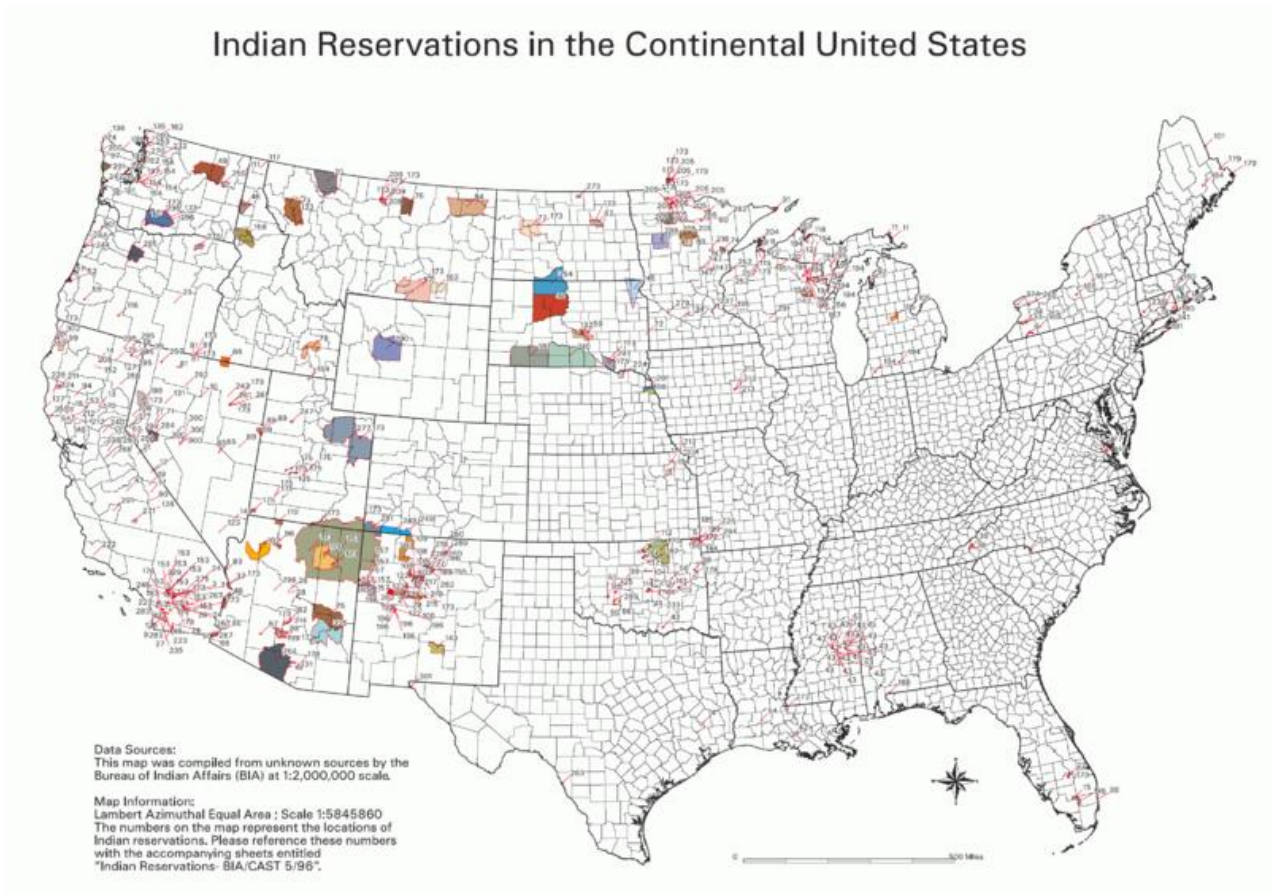

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a1/Kwakwaka%27wak>

[w_big_house.jpg/785px-Kwakwaka%27wakw_big_house.jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a1/Kwakwaka%27wakw_big_house.jpg/785px-Kwakwaka%27wakw_big_house.jpg)

Příloha 5

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/02/Bia-map-indian-reservations->

[usa.png](#)

Příloha 6

<http://www.youtube.com/watch?v=TH-Z0l24h88>